

TÜRÜK
Uluslararası Dil, Edebiyat
ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
2016 Yıl:4, Sayı:7
Sayfa:280-286

ISSN: 2147-8872

ÇEKİRGE BUDU- FESTSCHRIFT IN HONOR OF ROBERT DANKOFF

Melis Sezen Güneş*

2015-2016 yılında büyük bilim insanı Türkolog Profesör Robert Dankoff için iki armağan yayınlanmıştır. Biri *Turkish Language, Literature and History – Travelers' tales, sultans, and scholars since the eighth century* başlığı altında Routledge-London yayınevinin Routledge Studies in the History of Iran and Turkey dizisinde Bill Hickman ve Gary Leiser tarafından yayınlanmıştır. Diğeri ise 1977 yılından beri çıkmakta olan, Harvard Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi ve Yakın Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü tarafından yayınlanan; editörlüğünü Gönül Alpay Tekin ile Cemal Kafadar'ın yaptığı *Journal of Turkish Studies-Türklük Bilgisi Araştırmaları Dergisi*, 44. Sayısıdır. 2015-Aralık'ta prestijli bir armağan sayısı olarak ünlü Türkolog Prof. Robert Dankoff'a ithaf edilen ve "Çekirge Budu" olarak adlandırılan bu sayının misafir editörlüğü Nuran Tezcan ve Semih Tezcan tarafından yapılmıştır.

Derginin başında yer alan Prof. Robert Dankoff'un fotoğrafı, derginin adına uygun olarak Evliyâ Çelebi'nin kullandığı "Karıncalar budın çekmiş çekirgenin Süleymân'a, Size lâyük nemiz vardır kabûl eylen fakîrâne" lâedri beytiyle taçlandırılmıştır. 1-3. sayfalar arasında Nuran Tezcan'ın hazırladığı "Robert Dankoff'un Yaşamöyküsü"; ardından "Robert Dankoff'un Aldığı Burslar ve Ödüller" ve "Robert Dankoff'un Yayınları" bölümleri geliyor. 13-25. sayfalar arasında yine Nuran Tezcan'ın hazırladığı "Robert Dankoff'un Türkolojideki Yeri Üzerine" ve "Bilim İnsanı ve Dost" başlıklı bölümler bulunuyor. Öğrencisi Sooyong Kim'in Dankoff'u anlattığı "Dankoff as a Teacher"- "Hoca Olarak Dankoff "yazısı, öğrencisinin gözünden güzel bir Dankoff tablosu çizmiş. Prof. Robert Dankoff'la yapılan iki söyleşi Sooyong Kim'in yazısının hemen sonrasında yer almış. İlk söyleşiyi Barbara Blackwell-Gülen; ikinci söyleşiyi ise R. Aslıhan Aksoy-Sheridan ve Uygur Aydemir birlikte hazırlamışlardır. Söyleşilerin ardından 21 fotoğraflık bir fotoğraf albümü gelmektedir. Fotoğraflardan sonra, 61-497. sayfalar arasında Robert Dankoff'a ithaf olunan 25 makale bulunmaktadır.

Makaleleri tanıtmadan önce kısaca Prof. Robert Dankoff'un hayatı, eserleri ve Türkolojiye olan hizmetleri hakkında bilgi vermek gerekir. Dankoff, 1943 yılında, ABD New York eyaletinin Rochester şehrinde doğmuştur. Anadilleri olan İngilizce ve İbranca'dan sonra

*Araştırma Görevlisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Öğretim Elemanı, melissezengunes@ibu.edu.tr

Latince, Almanca, Eski Yunanca, Arapça, Farsça, Türkçe ve Fransızca'yı öğrenmiştir. 1964'te barış gönüllüsü olarak Türkiye'ye geldikten sonra Türkolojiyle yakından ilgilenmeye başlamış, Amerika'ya dönünce Harvard Üniversitesinde Türkoloji okumuştur. Burada Omeljan Pritsak ve Şinasi Tekin'den dersler almış, Omeljan Pritsak'ın yönlendirmesiyle Dîvânü Lugâtî't-Türk üzerine çalışmaya başlamış ve eseri İngilizceye çevirmiştir. 1983'te ise Kutadgu Bilig'in İngilizce çevirisini yayınlamıştır. Evliyâ Çelebi ve Seyahatnâme üzerine de önemli çalışmalar yapmıştır.

Prof. Robert Dankoff hakkında kısaca bilgi verdikten sonra Robert Dankoff armağan sayısı "Çekirge Budu"nda yer alan makaleleri sırasıyla tanıtacağım.

61-84. sayfalar arasında yer alan ilk makale, Rysbek Alimov'un "Kadir Ali Bek ve Eserinin Londra (I) Nüshası" başlıklı makalesidir. Rysbek Alimov, Kadir Ali Bek'in Câmî' at-Tavârîh başlıklı eserinin bilinen Sankt-Petersburg ve Kazan nüshalarının dışında Londra British Museum'da tam olmayan iki nüshasını daha bulmuş, makalesinde bu nüshalardan birini tanıtmıştır. Alimov, tanıttığı nüshanın özelliklerini ve muhtevasını anlatmış; Petersburg ve Kazan nüshalarıyla karşılaştırarak metnin eksik olduğunu ifade etmiştir. Metinde istinsah tarihi, müstensih'in adı, müellif adı gibi bilgilerin bulunmadığını belirttikten sonra metnin çeviriyazıya aktarılmış şeklini ve tıpkıbasımını vermiştir.

Alimov'un makalesinin ardından 85-100. sayfaları arasında, Edith Gülçin Ambros'un "The Other" (non-Muslim, non-Ottoman) in Ottoman Literary Humour" - "Osmanlıların Edebi Mizahında (Gayri Müslim, Gayri Osmanlı) "Öteki" başlıklı makalesi yer almaktadır. Ambros bu yazısında gayri Müslim ve gayri Osmanlıların, Osmanlı edebî mizah ve hicvindeki konumlarını tespit etmek için çeşitli metinler üzerinden incelemeler yapmıştır. Bu incelemeler sonucunda etnik ve dini kimliğin hiciv yazılarında kullanılmadığı; gayri Müslim ve gayri Osmanlılara karşı kişisel hicvin yaygın olmadığı kanısına varmıştır. Hiciv daha çok, bir Müslüman Osmanlıya gayri Müslim ya da nadir olarak gayri Müslim ve gayri Osmanlıların isimleriyle hitap edilmesi şeklinde görülmüştür. Ambros'un tespitine göre, alay ve kınama amaçlı yapılan hicvin bu türünde Çingenelerin isimleri sıklıkla geçmektedir.

Üçüncü makale, Helga Anetshofer'in 101-124. sayfalar arasında yer alan "Folk Etymologies and Stories of Toponyms from Danishmendid Territory in 4 Evliyâ Çelebi's Seyahatnâme" – "Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâme'sinde Danişmendliler Beyliğine Ait Yer Adlarının Halk Etimolojileri ve Hikayeleri" başlıklı makalesidir. Anetshofer, bu makalesinde Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâme'de bazı yer adlarıyla ilgili yaptığı etimolojik tespitleri ele almıştır. Bu etimolojik çözümlerinin ön plana çıkanları ise Danişmendliler Beyliğine dahil olan Çorum, Tokat, Ladik ve bunlar dışında Aksaray, Galata, Qōmanāt (Gümenek-Gömenek) hakkında olanlardır. Anetshofer ayrıca Seyahatnâme'de yer alan, Danişmendlilere ait yer adları etimolojilerinin, Danişmendnâme ve Mustafa Âlî'nin Mirkatü'l-Cihad'ındaki etimolojik açıklamalardan farklı olduğunu ifade etmiştir.

Derginin 125-150. sayfaları arasında bulunan dördüncü çalışma, Suavi Aydın'ın "Kadim İç Asya'nın Türklüğü Meselesi: Urvolk'a Vatan Arayışı Karşısında Sorular"

başlıklı makalesidir. İç Asya coğrafyasının prehistorik çağlardan beri Türklerin anayurdu olup olmadığı sorunsalından yola çıkılarak ayrıntılı bir tarihi ve coğrafi inceleme yapılmıştır. Makalede halkların kendi dışındaki halkları tek bir isimle anmaları örnekler üzerinden değerlendirilerek tarihsel sürekliliklerin sorunlu oluşuna vurgu yapılmıştır. Türk tarihini de bu çerçevede ele alan Aydın, birtakım kapalı toplumlar ve sınırlı coğrafyalar dışında, yoğun insan hareketliliğinin, bir bölgenin yalnızca bir topluma ait olmasının önüne geçtiğini belirtmiş; İç Asya'nın da bu anlamda çok hareketli bir bölge olmasından hareketle İç Asya'nın yalnızca Türklere ait bir coğrafya olmadığını özellikle vurgulamıştır.

Hatice Aynur, 151-178. sayfalar arasında bulunan“Evliyâ Çelebi Seyahatnâme'sinde Bina Kitabeleri” başlıklı makalesinde Seyahatnâme'deki şiir alıntılarını incelemiş ve tarih düşürme sanatıyla yazılmış tarih manzumelerinin Osmanlı kültürüne dair önemli bilgiler içerdiğini ifade etmiştir. Seyahatnâme'deki alıntıların neredeyse yarısının şairinin belirtilmediğini, öte yandan en çok alıntı yapılan şairlerden birinin Cevrî olduğunu; Cevrî'nin 44 manzumesinin Seyahatnâmede 52 kez geçtiğini tespit eden Aynur, bu şiirlerin saray, kasır, oda, çeşme, sebil ve kuyu, atama, cülus, doğum, han, vefat, fetih, taht yapımı, cami, tekke ve kayık hakkında olduğunu vurgulamıştır.

Jean-Louis Bacqué-Grammont'un Ümit Sevgi Topuz tarafından Fransızcadan çevrilen “Quelques Regards de Voyageurs d'Orient et d'Occident sur Iskenderun/Alexandrette au XVIIe siècle” – “17. Yüzyılda Doğulu ve Batılı Seyyahların İskenderun Hakkında Bazı Görüşleri” başlıklı makalesi, 179-190. sayfalar arasında, hem Fransızca hem Türkçe olarak yer almaktadır. Yazar, önemli ticaret yollarının kesiştiği bir yerde bulunan doğal bir liman olan İskenderun hakkında Doğulu ve Batılı bazı seyyahların eserlerinde neler yazdıklarını müstakil başlıklar altında aktarmıştır. Pîrî Reis, Julien Bordier, Evliyâ Çelebi, Kâtip Çelebi ve Vital Cuinet'in İskenderun hakkında yazdıklarını alıntılararak İskenderun tarihi ile ilgili önemli olaylar hakkında verilen bilgileri karşılaştırmıştır.

191-200. sayfalar arasında bulunan bir sonraki makale Christiane Bulut'un “No thorn without roses: The Sonqorî poet Rûhollâh Amîrî”- “Gülsüz Diken Olmaz: Sungurlu Şair Rûhullah Amîrî” başlıklı makalesidir. Bulut, çalışmasında İran'da yaşayan Sonkor Türklerinin şairlerinden Rûhullah Amîrî'nin hayatı ve şiir anlayışı hakkında bilgi vermiş, onun iki gazelini de çeviri yazı ve İngilizce çevirileriyle yayınlamıştır.

Aslıhan Dinçer'in, 201-214. sayfalar arasında yer alan “Metaforların İzinde: Hayat Yolculuktur” makalesinde, evrensel bir metafor olan‘hayat yolculuktur’ ifadesinden yola çıkarak hayat ve yolculuk kavramlarının bu metaforu oluşturma sürecini ve etrafında şekillenen diğer kavramları izlemiştir. Hayatın bir yolculuk oluşunu temel alarak insanın yolun başlangıcında, yolun seyrinde ve sonunda yaşadıklarını metaforik düzlemde inceleyen Dinçer, Türkçenin bu kavramlar çevresinde ürettiği deyişleri örneklerle gözler önüne sermiştir. Hayata dair bir kavramın, kullananın düşünce zenginliği ve dilin ifade zenginliği sayesinde nasıl değişik şekillerde dile getirildiği gösterilmiştir.

Feridun M. Emecen'in "Osmanlıların Vahşi Sınırları: XVI. Yüzyıl Arşiv Kayıtlarından Evliyâ Çelebi'ye Akkırman-Bender-Özü Kesimi" başlıklı makalesi, 215-230. sayfalar arasında bulunmaktadır. Karadeniz'in kuzeyinde yer alan ve jeopolitik önem taşıyan Akkırman-Bender-Özü hattının 16.yüzyıldaki durumu, resmi belgeler ve Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi üzerinden anlatılmıştır. Osmanlı Devleti için de Karadeniz'e bütünüyle hakim olma hedefine varma noktasında çok önemli olan bu yerler hakkında tahrir kayıtları, diğer arşiv belgeleri ve Seyahatnâme'deki bilgilerle karşılaştırılmış, Evliyâ Çelebi'nin detaylı anlatımının resmi belgelerin yanısıra önemli veriler içerdiği vurgulanmıştır.

Bundan sonraki makale Caroline Finkel'in 231-252. sayfalar arasında yer alan "The Open Road: Thoughts On Evliyâ Çelebi As Wayfarer" – "Açık Yol: Bir Yolcu Olarak Evliyâ Çelebi Üzerine Düşünceler" başlıklı makalesidir. Finkel, Evliyâ Çelebi'nin 1671'de Hacca giderken geçtiği Batı Anadolu bölgesindeki yolculuğunu temel alarak onun geçtiği şehir tasvirlerinden çok yolculukları üzerinde durmuştur. Evliyâ Çelebi'nin yolculuk koşullarını, yol bulma yöntemlerini, yolculuklar sırasında yaşadıklarını mercek altına almıştır.

Mary Işın'ın kaleme aldığı "More Than Food: Fruit in Ottoman Culture" – "Yiyecekten Daha Fazlası: Osmanlı Kültüründe Meyve" başlıklı, 253-268. sayfalar arasındaki makale, meyvenin Osmanlı kültüründe hediye olarak kullanılmasından yola çıkılarak hazırlanmıştır. Meyvenin hediye olarak gönderilmesi Osmanlı kültürüne Orta Asya'dan uzanan bir gelenektir. Üzüm, kayısı, kavun ve daha birçok meyve, çiçek ve tatlı eşliğinde sunulmuş Türk kültüründe hediyeleşme geleneğinde önemli bir yere sahip olmuştur. Işın, Evliyâ Çelebi'nin Osmanlı meyveleri ve meyve yetiştiriciliği hakkında şeriye sicillerine de dayanarak çok önemli verileri yazdığını göstermiştir.

Sooyong Kim, 269-284. sayfalar arasında yer alan "From Vienna to the Kalmyk Lands: The Construction of Place in the Seyahatnâme" – "Viyana'dan Kalmukistan'a: Seyahatnâme'de Yerin İnşası" makalesinde Seyahatnâme üzerinden Osmanlı gezi yazınında uzamsal konumun seyrine ışık tutmaktadır. Osmanlı Devleti sınırları dışında bulunan Viyana ve Kalmukistan hakkında Seyahatnâme'de yazılanlara bakarak uzamsal konumun yerin inşasına etkilerini irdelemiş ve her iki bölgenin Evliyâ Çelebi için ne denli farklı yerler olduğunu somut bir şekilde göstermiştir.

M.Sabri Koz'un "Ermeni Harfli Türkçe Bir Yazma Mecmuadan Atasözleri ve Deyimler" başlıklı makalesi 285-318. sayfalar arasında yer almıştır. Kaynak olarak, 19. yüzyıl sonlarına ait olan Ermeni harfli Türkçe yazma mecmua kullanılmıştır. Yazar, yazmada şiirleri bulunan şair ve âşıkların isimlerini verdikten sonra yazmada 75 adet atasözü bulunduğunu fakat bunlardan 6 tanesinin kaynaklarda deyim olarak geçtiğini ifade etmiş; 72 atasözünü tıpkı basımlarının altında transkripsiyonlu şekilleriyle birlikte vermiştir. Bunlardan sonra da bu atasözlerini liste şeklinde eklemiştir.

319-328. sayfalar arasında, Yeliz Özyay'ın hazırladığı "Eşkâl-i Acîbe vü Garîbe: Seyahatnâme'de "Öteki" Bedenler" makalesi bulunmaktadır. Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâme'de anlattığı 'ucûbe bedenler', onun garip yaratılışlı insanlara bakışı üzerinden

17. yüzyıl Osmanlı toplumun onlara bakışı ve algısını ortaya çıkarmıştır. Seyahatnâme’de acayip ve garip görünümlü 3 insan anlatılmıştır. Bunlardan biri başı olağandan çok daha fazla büyük olan bir çocuğu anlattığı kısımdır. İkincisi fil doğuran bir kızı anlattığı kısımdır. Sonuncusu ise aşırı tüylü, Evliyâ’nın tabiriyle dişleri köpek dişine benzeyen, çenesi ve burnu uzun bir adamı anlattığı kısımdır. Özey, Seyahatnâme’den bu bölümleri alıntılararak hem Evliyâ Çelebi’nin bu insanlara bakışını hem de toplumun bakışını irdelemiştir.

Başak Öztürk Bitik, 329-334. sayfalar arasında bulunan“Veli ve Sultan: Seyahatnâme’de II.Beyazıt ve II.Mehmet Anlatıları” makalesinde, Evliyâ Çelebi’nin tarihi olay ve kişi anlatımını sıkça kullandığını söyleyerek Seyahatnâme’de Selimiye Külliyesinin inşasının anlatıldığı bölümün bir incelemesini yapmıştır. Evliyâ Çelebi’nin tarihi olayları ve oluş sırasını farklı şekillerde yazmış olmasını, onun eserine kurmaca tadı vermek ve kendi kafasındaki Osmanlı dünyasını bu hikayeler etrafında anlatma isteğinden kaynaklanabileceğini ifade etmiştir. Selimiye Külliyesi’nin yapılışındaki olayları da tarihi belgelerle ters oluş sırasında anlatması dikkati çekmiştir. Evliyâ’nın tüm bu tarihi olayları anlatırken yaptığı kronolojik yanlışlıkları ve olayların farklılıklarını, inandırıcı ve akıcı üslubu ile başarılı bir şekilde yazdığını belirtmiştir.

335-348. sayfalar arasında yer alan “Evliyâ Çelebi’de Osmanlı Şehiriçi Hanları ve Kervansarayları: Mimari ve İşlevsel Sınıflandırma” başlıklı makalesinde Şule Pfeiffer-Taş, Evliyâ Çelebi’nin Seyahatnâme’de ticari yönden büyük önem taşıyan han ve kervansaraylar hakkında verdiği bilgileri hem mimari özellikleri, hem de ticari ve sosyal işlevleri açısından değerlendirmiştir. Onun şehiriçi han ve kervansarayları tüccar hanları, ücretsiz misafirhaneler ve bekar hanları olarak 3 grupta anlattığına dikkat çekerek mimari yapılarıyla sosyal işlevleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

Gisela Procházka-Eisl, 349-362. sayfalar arasında bulunan“Seventy times worse than the Kızılbaş”: Evliyâ Çelebi on marginal Islamic Groups” – “Kızılbaşlardan Yetmiş Kere Beter: Evliyâ Çelebi ve Marjinal İslami Gruplar” makalesinde Evliyâ Çelebi’nin Suriye, Lübnan ve Kuzey Irak’ta bulunan Yezidiler, Arap Alevileri (Nusayriler) ve Dürzilerle ilgili gözlem ve aktarımlarını mercek altına almıştır. Procházka-Eisl, Evliyâ Çelebi’nin bu gruplar hakkında oldukça olumsuz sözler sarfetmesine rağmen onların yaşantılarına olan ilgi ve merakı sebebiyle onlarla iletişim kurduğunu ve bu sayede olumlu yönlerinin olduğunu keşfettiğini belirtir.

Claudia Roemer’in, “Tal lissi man” and “He vel a queur” – Charles Tessier’s (ca. 1550 – after 1604) “Chansons turcques” Decoded?” - “Tal lissi man” ve “He vel a queur” 16. Yüzyılın İkinci Yarısında Yaşamış olan Kompozitör Charles Tessier’nin “Chansons turcques”i Anamlı Bir Metin midir?” isimli makalesi 363-372. sayfalar arasında yer almaktadır. Roemer, Charles Tessier’nin 1604 yılında Londra’da yayınlanmış “Airs et villanelles Français, Italiens, Espagnols, Suices et Turcqs mis en musique à 3,4 et 5 parties başlıklı şarkı kitabında bulunan iki adet Türk şarkısının müzikologlarca anlamsız bulunduğu ve Tessier’nin uydurması olduğu yönündeki görüşlerine karşın metnin tamamının olmasa da

birçok kısmının anlaşılabilir olduğunu belirtmiştir. Makalede de bu iki şarkının sözlerini ayrıntılı olarak incelemiş ve bu iki şarkının gerçek Türkçe metinler olduğu, uydurma olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Marinos Sariyannis'in 373-390. sayfalar arasında bulunan "The dead, the spirits, and the living: On Ottoman ghost stories" – "Ölüler, Ruhlar, Yaşayanlar: Osmanlı Hortlak Hikayeleri Hakkında" makalesi dikkatleri Osmanlı edebiyatında yer alan hortlak hikayelerine çekmektedir. Bilinmeyen ve araştırılmayan bir tür olduğu vurgulanan Osmanlı hortlak hikayeleri, Cinânî'nin Bedâiyü'l-âsâr'ı, Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâme'si ve Sinan Paşa'nın Maârifnâme'sinden faydalanılarak incelenmiştir.

Michael D. Sheridan, 391-418. sayfalar arasında yer alan "A For Wondrous and Strange": Reading Evliyâ Çelebi Confronting Deformity" – "Bir Şekl-i 'Acîbe vü Garîbe": Fiziksel Bozukluk Karşısında Evliyâ Çelebi" makalesinde, Seyahatnâme'de anlatılan iki olağandışı görünüme sahip insanın Evliyâ tarafından nasıl aktarıldığını işlemiştir. Sheridan'ın betimlemeleri üzerinde durduğu insanlardan biri Eflak'ta bulunan ve kendi ifadesiyle muhtemelen skafosefali vakası bulunan bir adam, diğeri ise Şebinkarahisar'da hidrosefalus vakası olan bir çocuktur. Sheridan, ilk olarak Evliyâ'nın bu anlatılarını grotesk kuramları kullanarak incelemiştir. Daha sonra Evliyâ'nın bu anlatıları İslami seyahat edebiyatında yaygın olan "acâib ve garâib" tarzının çerçevesine yerleştirdiğini fakat aynı zamanda kendi tarzıyla da harmanlayarak sunduğunu tespit etmiş, hacimli bir makale hazırlamıştır.

Yoichi Takamatsu'nun "Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'ne göre Bitlis'te Abdal Han Kütüphanesi" başlıklı makalesi 419-436. sayfalar arasında yer almaktadır. Takamatsu, Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâme'nin 4.cildinde verdiği, Bitlis'te bulunan Abdal Han'ın kütüphanesindeki kitapların listesinin, Süyûtî'nin Husn al-Muhâdara başlıklı eserden alıntı olduğunu vurgulamıştır. Abdal Han'ın hazinelerinden çıkan kitapları ve deve sandukalarından çıkan kitapları Süyütî'nin eserindekilerle karşılaştırdıktan sonra bu sonuca varan Takamatsu, Evliyâ'nın verdiği bu listenin Abdal Han'ın kütüphanesini ve dolayısıyla Bitlis'teki bilim faaliyetlerini değil, kendi bilgi dünyasını yansıttığını söylemiştir.

Nuran Tezcan, 437-454. sayfalar arasında bulunan "Anadolu'da Adab'ın Kurucusu Olarak Ahmedî ve Gülşah Mesnevisi" başlıklı makalesinde, klasik edebiyatın ilk divan sahibi şairi olan Ahmedî'nin gerek divan, tarih/siyasetnâme ve ışknâme üzerine inşa ettiği eserlerinin bütüncül yapısı, gerekse telif bir ışknâme (aşk mesnevisi) olan Gülşah mesnevisini yazması dolayısıyla Ahmedî'yi Türk edebiyatında adab anlayışının kurucusu olarak görür. Tezcan, Gibb'in ve Dankoff'un Gülşah mesnevisinin İskendernâme'nin içinde yer almasına ilişkin farklı görüşlerinden yola çıkarak Ahmedî'nin Cemşid ü Hurşid mesnevisi çevirisinden sonra "yeni ve telif" bir aşk mesnevisi yazmak iddiası ile Gülşah mesnevisini kaleme aldığını göstermiş, mesnevinin ışknâmelerin karakteristik yapısına uygun kurgusu ve Ahmedî'nin özgün motifleri üzerinde durmuştur.

Semih Tezcan, 455-470. sayfalar arasında yer alan "Çekirge Suyu – Sığırcık Suyu" makalesinde, çekirge suyu ve sığırcık suyu kavramlarını mercek altına almıştır. Çekirgenin

divan edebiyatındaki teşbih örneklerinden yola çıkarak çekirge saldırılarından korunmak için çekirgelerle beslenen sığırcık kuşlarını çeken pınarlara, çekirge suyu veya sığırcık suyu dendiğini açıklamıştır. *Seyek* adı verilen testilere bu pınar ya da çağlayanlardan doldurulan suların sığırcık kuşlarını çekeceğine inanmanın ise batıl bir inanç olduğunu vurgulamıştır. Çamlıdere'deki ve Güney Azerbaycan-Zonuz'daki sığırcık suları, Avrupalı seyyahların anlattıkları, İran'da Jean Cardin'in bahsettiği *âb-malah*, Bursa'daki *Çekirge* semti ve *Çekirge Sultan*, eski Osmanlı tarihlerinde geçen çekirge suyu hakkında da bilgiler vermiştir. Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesinde ise çekirge suyunun ve kerametine inanılan Şeyh Ali Semerkandî'nin yer almadığına dikkat çekmiştir.

Nicolas Vatin'in "Vision Ottomane de la France (finXVe-milieu XVIe siècle)" – "Osmanlıların Fransa'yı Görüşü (XV. yy'ın Sonları-XVI. yy'ın Ortaları)" başlıklı makalesi 471-486. sayfalar arasında yer almış; makalede Osmanlı cephesinden Fransa ve Fransızların görünüşü tarihi ilişkiler kapsamında anlatılmıştır. İlk olarak Pîrî Reis'in coğrafi olarak Fransa kıyılarına dikkat çektiğini, asıl ilişkilerin 15. yüzyılın sonlarından itibaren başladığını ifade etmiştir. Cem Sultan olayı, Fransızların İtalya seferi, 1501'deki Midilli kuşatmasında bir Fransız donanmasının yer alması, 1542-43'deki Fransız-Osmanlı deniz seferi, 1530'lardan itibaren ilerleyen ilişkilerin sonucunda Fransa'nın müteffik olarak kabul edilmesi gibi olaylar Osmanlı'nın Fransa algısını gözler önüne sermiştir.

Son olarak 487-497. sayfalar arasında, Marianna Yerasimos'un "Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâme'sinde Kim Kimdir? Bazı Tarihî ve Efsanevî Kişileri Tanımak" makalesi Seyahatnâme'deki kişi adları üzerine yapılan küçük çaplı bir çalışmanın sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Yerasimos, Seyahatnâme'nin kişi adları bakımından oldukça zengin olduğunu, bunların çalışılmasının Seyahatnâme'nin daha açık bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunacağını söylemiştir. Bu yazısını ise "Biyografiler Sözlüğü" denemesi olarak nitelendirmiş, Hristiyanlık öncesi dönemden ve Hristiyan dünyasından yirmi kişiyi Seyahatnâme'den alıntılarla ve ek bilgilerle birlikte incelemiştir.

Türkolojiye sayısız katkılar sağlayan büyük Türkolog, büyük bilim adamı Profesör Robert Dankoff için bu kıymetli armağanın hazırlanmasına olanak sağlayan, dergi editörleri Gönül A. Tekin ve Cemal Kafadar'a, bu sayının misafir editörlüğünü yapan sayın Nuran Tezcan ve Semih Tezcan'a titiz ve özverili çalışmaları dolayısıyla teşekkür borçluyuz.